

Metsänkäsittelyn ohje maakotkan pesän lähistöllä

Luonnonsuojelulain 73 § suojelee suurten petolintujen pesäpuita ja pesimärauhaa. Tätä ohjetta noudattamalla hakkuut voidaan toteuttaa niin, että luonnonsuojelulain 73 §:n mukaiset rauhoitus säännökset tulevat huomioiduiksi. Jos metsätaloustoimien toteuttaminen ei ole mahdollista ohjeen mukaisesti, tulee toimijan olla yhteydessä alueelliseen ELY-keskukseen, joka neuvoo asiassa.

Maakotkien pesäpaikkojen huomiointi metsänkäsittelyssä

Tämä ohje koskee kaikkia metsätaloustoimenpiteitä maakotkan pesän läheisyydessä, mukaan lukien hakkuut, puutavaran kuljetus, istutus, taimikon hoito ja ojitus. Myös melu tai kauempana tapahtuva toiminta paikalla, josta on näköyhteys pesälle, voi aiheuttaa pesinnän keskeytymisen.

Ohje sisältää sekä velvoittavia että suositeltuja toimintaohjeita. Nämä on alempana selkeästi eritelty. Velvoittavia toimintaohjeita on noudatettava luonnonsuojelulain noudattamiseksi. Suositeltujen toimintaohjeiden noudattaminen jää maanomistajan vapaaehtoisen harkinnan varaan.

Ohjeen ovat laatineet, Helsingin yliopiston Luonnontieteellinen keskusmuseo, Ympäristöministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö, ELY-keskukset, Metsähallitus ja Suomen metsäkeskus vuonna 2023. Tämä ohje on laadittu ohjeistamaan metsänkäyttöä, eikä sitä tule suoraan käyttää ohjeena muiden maankäyttömuotojen tai häiriötä aiheuttavien toimien osalta.

Maakotkan pesimäaika on Etelä-Suomessa 1.2.–31.7. ja Pohjois-Suomessa (Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi) 15.2.–31.7. ja tällöin laji on erityisen arka häiriölle.

Velvoittavat ohjeet

Metsänkäsittelytoimenpiteissä otetaan huomioon kaksi vyöhykettä (*suojavaovyhyke* ja *häiriövyöhyke*) pesän ympärillä. Noin 50 m säteellä pesästä (suojavaovyhykkeellä) ei tule tehdä mitään metsänkäsittelytoimenpiteitä. Maaston muodot ja maaperä voivat edellyttää 50 metriä laajempaa suojavaovyhykettä: tulee välttää näkymän avautumista pesään ja ennakoitava myrskyjen vaikutus puustoon.

Suojavaovyhykkeen ulkopuolellakin tulee välttää kaikkea häiriötä pesimäaikana vähintään 1000 metrin säteellä asutusta pesästä (häiriövyöhykkeellä). Pesimäajan ulkopuolella voidaan metsää käsitellä häiriövyöhykkeellä.

Suosittelavat ohjeet

Lisäksi on suositeltavaa, että suojavaovyhykkeen ulkopuolella häiriövyöhykkeellä hakkuutoimenpiteissä vältetään jyrkän rajan muodostumista suojavaovyhykkeen ja häiriövyöhykkeen välille esimerkiksi suosimalla jatkuvapeitteistä kasvatusta suojavaovyhykkeen lähellä.

Maakotkien suojeltavat pesäpaikat

Laji.fi-tietokannan viranomaisportaalissa ovat näkyvissä tiedossa olevat maakotkan pesät, jotka ovat olleet käytössä vuoden 1970 jälkeen. Maakotkan pesät ovat yleensä vanhoissa ja vahvaoksisissa puissa ja voivat sijaita monenlaisessa metsässä, esim. luonnontilaisen kaltaisessa tai siemenpuuasentoisessa metsässä. Maakotkaparilla voi olla käytössä jopa kuusi vaihtopesää, useimmin kuitenkin 2–3, joita kotkat toisinaan vaihtavat. Pudonneet pesät poistetaan rekisteristä aikaisintaan kymmenen vuoden kuluttua, kun tieto putoamisesta on saatu.

Metsänkäyttöilmoitusten käsittely maakotkan pesäpaikkojen lähellä

Kun tiedossa oleva maakotkan pesä on alle 1000 metrin etäisyydellä metsänkäyttöilmoituksen alueesta, lähettää Metsäkeskus tämän ohjeen maanomistajalle, ilmoituksen laatijalle ja hakkuuoikeuden haltijalle. Kun pesä on alle 50 metrin etäisyydellä metsänkäyttöilmoituksen alueesta, lähettää Metsäkeskus tiedot pesästä ja metsänkäyttöilmoituksesta myös alueelliselle ELY-keskukselle.

Pesimäpaikkojen suojelu

Alueellinen ELY-keskus tutkii laji- ja tapauskohtaisesti alueen suojelumahdollisuudet. Jos pesäpuun välittömässä läheisyydessä sijaitsee metsälain 10 §:n tarkoittama elinympäristö, voi maanomistaja tiedustella Metsäkeskuksesta alueen määräaikaisen ympäristötukisopimuksen mahdollisuutta.

Lisätietoja

Alueellinen ELY-keskus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita luonnonsuojelulain ja tämän ohjeen soveltamisessa.